

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18016/2022
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца „ЕХРОВАНК“ а.д. Београд, као правног следбеника „Марфин банк“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Ана Лазаревић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Едвин Прелић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1247/22 од 25.05.2022. године, у седници одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1247/22 од 25.05.2022. године у ставу првом изреке у делу у коме је преиначена првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда Крагујевцу П 50/21 од 26.01.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, одржано је на снази решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив бр. 7651/12 од 28.05.2012. године у делу којим је обавезан тужени као извршни дужник да правном претходнику тужиоца „Марфин банк“ а.д. Београд, као извршном повериоцу, на име дуга, солидарно са ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., исплати износ од 7.238.405,48 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2012. године до исплате, као и трошкове извршења у износу од 127.500,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 688.117,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1247/22 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако да гласи: 1. Делимично се усваја тужбени захтев тужиоца па се одржава на снази решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив бр. 7651/12 од 28.05.2012. године, у делу којим је обавезан тужени АА из ..., као извршни дужник, да правном претходнику тужиоца „Марфин банка“ а.д. Београд, као извршном повериоцу, на име дуга солидарно са ББ

из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., исплати износ од 7.215.832,02 динара са затезном каматом почев од 21.03.2012. године до исплате и износ од 22.573,46 динара, као и трошкове извршења у износу од 127.500,00 динара, а одбија захтев за исплату затезне камате на износ од 22.573,46 динара за период од 21.03.2012. године до исплате. 2. Обавезује се тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 688.117,00 динара. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви туженог и тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију. Трошкове је тражио.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије туженог да су разлози у побијаној пресуди нејасни и противречни, супротни утврђеном чињеничном стању, уз погрешну оцену изведених доказа, указује се на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП и 374. став 2. тачка 12. ЗПП, што не представља ревизијски разлог из члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, поступак је покренут предлогом за извршење, овде тужиоца, против туженог АА, ББ, ВВ и ГГ, као извршних дужника на основу веродостојне исправе – менице Након доношења решења о извршењу тужени АА и ГГ су изјавили приговоре и поступак је настављен као по тужби, стим што је правноснажном пресудом П 3270/13 од 14.02.2017. године усвојен тужбени захтев у односу на ГГ. Тужени АА је са правним претходником тужиоца 13.05.2005. године закључио Уговор о дугорочном кредиту број .. по ком уговору је туженом одобрен кредит у износу од 7.000.000,00 динара са номиналном каматном стопом од 3% годишње, ефективном каматном стопом од 3,08% и провизијом од 0,5%, на рок од 240 месеци са отплатом кредита у месечним ануитетима који је у моменту издавања кредита износио 38.680,15 динара што је одговарало износу од 473,11 евра по средњем курсу НБС. Чланом 8. уговора предвиђено је право банке на једнострану раскид уговора и наплату целокупног износа кредита са припадајућом каматом и трошковима насталим до дана измирења целокупног дуга уколико, између осталог, корисник кредита не уплати два узастопна доспела ануитета, као и да је корисник кредита дужан да плати целокупан износ у року од 10 дана од пријема обавештења да је уговор раскинут. Чланом 9. став 1. тачка 4. уговора предвиђено је да је у циљу обезбеђења наведеног кредита корисник кредита у обавези да код банке депонује бланко меницу ..., без протеста, потписану од стране ББ у својству трасанта, коју је тужени акцептирао речима „признајем без протеста“: да је меница обезбеђена меничним јемством ББ, ВВ и ГГ, као жирантима за обезбеђење и испуњење одобреног кредита. Тужилац је, истог дана када је уговор закључен, по налогу туженог извршио уплату одобреног кредита у износу од 7.000.000,00 динара његовом предузећу „Мастерс“ д.о.о. Крагујевац. Према налазу вештака економско-финансијске струке, на дан проглашења кредита доспелим

дана 21.03.2012. године, износ главнице износи 7.101.869,56 динара, износ уговорене камате која је доспела до тог тренутка 113.962,46 динара, износ затезне камате због доцње у плаћању рата кредита до тренутка проглашења доспелим 22.573,46 динара тако да укупни дуг туженог према тужиоцу износи 7.238.405,48 динара.

Првостепени суд је оценивши неоснованим приговор застарелости, применом одредаба члана 17., 18., 124. у вези члана 1065. и 1066. Закона о облигационим односима и члана 460. став 4. ЗПП, одржао на снази решење о извршењу Ив бр. 7651/12 од 28.05.2012. године.

Другостепени суд је оценио да је првостепени суд правилно применио материјално право и то одредбу члана 17. и 1065. ЗОО када је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 7.238.405,48 динара, с обзиром да се ради о неисплаћеном дугу по закљученом уговору о кредиту, због чега је тужилац 21.03.2012. године прогласио кредит доспелим и у складу са чланом 8. Уговора од 13.05.2005. године искористио право на једнострани раскид уговора у ситуацији када је тужени каснио са шест доспелих рата кредита. Оценио је као правилне разлоге првостепеног суда у односу на приговор застарелости, засноване на одредби члана 371. ЗОО, као и да на доспелу уговорену камату банка има право да потражује затезну камату од тренутка доспелости јер тада постаје део главног дуга као цена одобрене финансијске трансакције, налазећи да су без утицаја наводи туженог да није цењена пуноважност менице, јер је предмет парнице дуг по основу уговора о кредиту, а тужени није доказао да је меница попуњена супротно Закону о меници, па је одлучио као у ставу првом изреке под 1., док је захтев за исплату затезне камате на износ неисплаћене затезне камате од 22.573,46 динара одбио услед забране анатоцизма прописане чланом 279. став 1. Закона о облигационим односима

Врховни суд налази да је другостепени суд на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Према члану 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време за неку намену или без намене, а корисник кредита се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. У члану 279. ЗОО прописано је да на доспелу, а неисплаћену уговорену или затезну камату као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата изузев кад је то законом одређено. Начин уговарања редовне затезне камате на новчано потраживање регулисан је члановима 399. и 400. ЗОО.

По налажењу Врховног суда, правилно је заузето правно становиште у побијаној пресуди да се у конкретном случају примењују одредбе Закона о облигационим односима релевантне за обавезе из основног правног посла – Уговора о кредиту. Без обзира на то што је потраживање обезбеђено меницом, као средством обезбеђења, застарелост се цени по правилима из Закона о облигационим односима, а не по правилима о застарелости из Закона о меници. У конкретном случају се примењује општи рок застарелости потраживања из члана 371. ЗОО с обзиром на то да је предметни дуг настао по основу уговора о кредиту.

Околност што је извршни поверилац покренуо поступак за наплату потраживања по основу веродостојне исправе (менице) не значи да се поступак мора окончати по одредбама Закона о меници. Ово из разлога што између странака није закључен апстрактни правни посао, већ каузални (Уговор о кредиту) где је меница само средство обезбеђења у случају неиспуњења обавезе из уговора о кредиту. Како је основ спора дуг из уговора о кредиту за који тужени одговара то се застарелост потраживања има ценити према Закону о облигационим односима, имајући у виду да је основ одговорности туженог уговор о кредиту, а не правилност менице као средства обезбеђења.

Вештачењем је утврђена висина потраживања тужиоца према туженом по основу уговора о кредиту. Уговором о кредиту који је закључен 13.05.2005. године уговорена је каматна стопа од 3% годишње односно ефективна каматна стопа од 3,08% на годишњем нивоу. Чланом 400. став 3. Закона о облигационим односима прописано је да се одредбе члана 400. став 1. и 2., којим је прописана забрана анатоцизма, не односе на кредитно пословање банака и других банкарских организација, то банка има право да износ главног дуга припише обрачунату уговорену камату и на тако добијени збирни износ тужени дугује и законску камату у смислу члана 277. ЗОО.

Чланом 124. ЗОО прописано је да у двостраним уговорима, кад једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није што друго одређено захтевати испуњење обавезе или, под условима предвиђеним у идућим члановима, раскинути уговор простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону, а у сваком случају има право на накнаду штете. Чланом 8. предметног уговора о кредиту предвиђено је да банка има право на једнострани раскид уговора и наплату целокупног износа кредита и трошкова насталих до дана измирења целокупног дуга уколико, између осталог, корисник кредита не уплати два узастопна доспела ануитета. У конкретном случају су испуњени услови за раскид уговора о кредиту и остваривање права тужиле на једнострани раскид уговора у смислу члана 8. наведене одредбе уговора у ситуацији када је тужени каснио са шест доспелих рата кредита. Тужени накнадно након проглашења кредита доспелим није предочио доказе да је обавезу извршио, па ни у моменту подношења предлога за извршење.

Код напред наведеног, по оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је обавезао тужену да плати тужиљи предметно потраживање са припадајућом законском затезном каматом.

Осталим ревизијским наводима оспорава се утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено на основу члана 407. став 2. ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета на основу одредбе члана 153., 154. и 165. став 2. ЗПП.

Одлука о трошковима одговора на ревизију донета је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер ти трошкови нису били потребни ради вођења парнице.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**